

Debatforum

På webstedet skabelse.dk findes et livligt debatforum. Vi har på Origos redaktion besluttet, da vi ikke har mulighed for løbende at blande os i debatten, af og til at plukke noget ud fra denne og så kommentere på dette.

Det første emne vi således tager op, handler om beretningen om Babelstårnet fra Første Mosebog.

I diskussioner der tager deres udgangspunkt i tekster fra Bibelen, møder man ofte nogle ret vidtløftige påstande om hvad der står i denne omstridte bogsamling. Det kan derfor være nyttigt engang imellem at se nøjere på hvad teksten rent faktisk beretter. Der må udøves en form for tekstkritik som i hvert fald kan stille sig kritisk over for de værste fordomme over for den pågældende tekst. Vi må altså finde ekspertisen hvor den findes og giver derfor ordet til pens. læge Erik Fanøe der har levet det meste af sit liv med sin hebraiske bibel, og som har nogle meget interessante pointer i sin fremstilling der er en strikt fremstilling af hvad teksten indeholder.

b.

Web-debatten startede med følgende indlæg:

Forfatter: Søren Jessen

Dato: 19-01-03

Hvis jorden er skabt af en gud, og Bibelen er samme guds egne ord, skulle man vel forvente, at det af denne bog ville fremgå, at denne gud vidste, hvordan hans egen skabelse er indrettet.

I fortællingen om Babelstårnet står der, at menneskene ville bygge et tårn, der nåede til himlen, og at det syntes Gud var en dårlig idé.

Men den samme gud ville vel vide, at der ikke er sådan en fast himmel over jorden, og at deres projekt derfor var dømt til at mislykkes, også uden hans indgriben.

Så historien om babelstårnet fortæller mig, at i hvert fald den del af Bibelen er skrevet af mennesker, med den tids opfattelse af naturforholdene: en flad jord med en kuppel over.

Og hvis det kapitel er menneskegjort, er der vel en vis sandsynlighed for at resten også er det.

Babelstårnet

Sprogenes oprindelse

Af Erik Fanøe

Når man prøver at sammenligne udviklingsteorien og skabelsesteorien med hinanden, er de mange forskellige sprog en af de ting, som kan tale til gunst for udviklingsteorien, da det kan tages til indtægt for, at de forskellige sproggrupper er opstået forskellige steder på samme tid. Hvis vi alle sammen nedstammer fra Adam og Eva eller, for at indsnævre det lidt, fra Noas tre sønner, hvorfor er der så den store forskel mellem sprogene? Burde de ikke alle have noget fælles, som udtryk for et fælles udspring, nemlig de tre brødre?

Skabelsesteorien, som har sit udgangspunkt i den bibelske beretning, har dog en meget god forklaring på dette fænomen, som stemmer overens med beretningens hovedbudskab.

Tekstens formål

Når man skriver en beretning, vil den selvfølgelig være stærkt præget af, hvad der er formålet med at nedskrive den. Den bibelske beretning handler først og fremmest om forholdet mellem Gud og mennesket. Derfor gøres der kort, meget kort, rede for hele universets skabelse, derefter en del bredere for menneskets skabelse. Vi får forklaringen på, at forholdet mellem Gud og mennesker er blevet så ødelagt, som det er, nemlig på grund af syndefaldet. Efter at have slået fast, at den fysiske død er den umiddelbare konsekvens af syndefaldet, handler resten af hele Bibelens beretning om det store arbejde, Gud har gjort for at få genoprettet forholdet mellem sig selv og os.

Af grunde, som kun Gud selv kan give os, vil denne genoprettelse find sted gennem et af ham udvalgt folk, nemlig Israel. For at kunne fortælle denne historie er det nødvendigt, at vi får at vide hvem og hvad Israel er, og det er netop denne historie, vi får gennem de fem Mosebøger.

Som i enhver god historie gør beretningen sig hurtigt færdig med de nødvendige, men ellers uvæsentlige, detaljer. Vi får en kort beretning om oprindelsen af de forskellige folkeslag. Den bygges op i forhold til disse folks betydning for det kommende Israel. Derfor er der en kort beskrivelse af Jafets efterkommere, som du og jeg hører til, men en lang beskrivelse af Kams efterkommere, da mange af de folk, som Israel havde problemer med, er at finde her. Den slutter med den vigtigste, nemlig Sem, som er semitternes, og dermed israelitternes, stamfader.

De tre slægtstavler ender omtrent enslydende med ordene: "Det var Jafets/Kams/Sems sønner, land for land, *hver med sit sprog*, slægt for slægt og folkeslag for folkeslag.

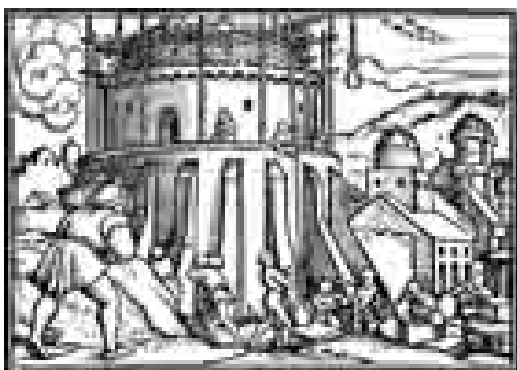
I Sems slægtsregister er det dog ikke slutningen, men en foreløbig pause inden den vigtigste del af Sems slægtsregister, nemlig den del som fører frem til Abram, det kommende Israels stamfader.

Forklaringen på de forskellige sprog

Der er nemlig brug for en forklaring på, at de tre brødres efterkommere taler så mange forskellige sprog, og den får vi i 1 Mosebog kapitel 11 vers 1 – 9, som vi skal se nærmere på. Det er den eneste kilde, vi har, som forklarer dette.

11,1 lyder: *Hele jorden havde samme sprog og samme tungemål.* Ordret: Hele jorden havde samme læber og ord enkeltvis (flertal). Den hebræiske glose *davar*, som her er oversat *ord*, betyder både *ting* og vægtige *ord*, og bruges ofte om Guds ord. Se f.eks. Esajas 9,7: "Herren har sendt et ord (*davar*) mod Jakob, det har ramt (ordret: *faldt på*) Israel".

Jeg forestiller mig, at man ikke alene har talt samme sprog, men også har forstået nøjagtigt det samme, med alt hvad man sagde. Det er jo slet ikke nogen selvfølge. Hvis du siger til mig: Du er en køn en! Så kan det være en kompliment, men du kan også mene, at jeg er et værre fjols. Dengang talte man ikke forbi hinanden.

Ironi i teksten

Vi befinder os tidsmæssigt noget efter Syndfloden. *Da de brød op mod øst* (betyder øst for det kommende Israel) *stødte de på en dal* (eller dalslette) *i landet Sinear, hvor de slog sig ned*. Ifølge 10,10 blev Babylon bygget i dette land. Vi fornemmer en ængstelig stemning over for det ukendte. De har fået besked på ”at opfylde jorden” (9,1), men de ønsker at forblive sammen, og siger til hinanden: *Kom, lad os stryge teglsten og brænde dem bårde*. Så kommer en lidt ironisk bemærkning: *De brugte tegl som sten og asfalt som mørtel. Så sagde de: ”Lad os bygge en by med et tårn, som når op til himlen, og skabe os et navn, for at vi ikke skal blive spredt ud over hele jorden.”* De ønskede ikke at blive spredt ud over hele jorden. De ville altså modarbejde Guds bestemte hensigt, som jo netop var, at de skulle spredes. Med det formål, at sætte sig op mod Guds vilje, beslutter de sig så til at bygge denne by og dette tårn.

Det er tydeligt, at disse menneskers adfærd bliver vurderet og bedømt udefra af nogen, som ikke er på deres side. Hele afsnittet er spækket med ordspil, bogstavrim og ironi. Ordret er det, som om de siger: *Kom, lad os stene sten og brænde dem brændt*. Den næste sætning ironiserer over, at de ønskede at bygge noget bestandigt, noget som vi kunne sammenligne med pyramiderne i Egypten, men de havde ikke engang rigtige sten. De måtte bygge med erstatningsmaterialer. Tegl i stedet for sten og asfalt i stedet for mørtel. Sådan byggede man i Mesopotamien.

En ziggurat

Det fremgår, at det foregår i Babylon. Tårnet

har været en såkaldt *ziggurat*. En ziggurat er bygget i terrasser, så den fra alle fire sider virker som en mægtig trappe. Der kunne være 3-7 terrasser. På den øverste terrasse lå et tempel. I ruinerne af Babylon har man fundet en stor ziggurat, E-sag-ila, som betyder ”Huset, hvis hoved er løftet op”. Man mente længe, det var Babelstårnet, men senere har man fundet en endnu større ziggurat i nærheden af den anden, kaldet E-temen-an-ki, som betyder ”Huset for himlens og jordens fundament”. Ifølge en inskription fra 300 f.Kr., og ifølge Herodot, havde den syv etager og et tempel for Marduk på toppen. Nederste etages længde og bredde var en stadie, og de syv etager var en stadie høj. En stadie er 192 m, så det har været ganske flot.

Et tårn til himlen

Lad os igen se på dens formål: *”Et tårn, som når til himlen, og skabe os et navn, for at vi ikke skal blive spredt ud over hele jorden.”* Kunne de det? Nej, selvfølgelig kunne de ikke bygge et tårn, som når til himlen, for hvor er det? De kommer ikke den himmelske verden det mindste nærmere ved at bygge et tårn. Derimod kan de blive så indkroget i sig selv, at de kommer helt væk fra Gud. De kan skabe sig et navn og bilde sig selv ind, at dette navn er stærkere end Guds, ham som ene bærer det endegyldige navn, Navnet over alle navne. Det er en faderligt bekymret omsorg, ikke et udtryk for at han er bange for konkurrencen, der ligger i v. 6: *Se, de er ét folk med samme sprog. Når de begynder at handle sådan, vil intet af det, de planlægger, være umuligt for dem.*

Menneskets evner

Det er stærke ord, som stadig har gyldighed, der er brugt om menneskets evner. Det er utroligt, hvor langt vi kan nå, hvis vi sætter al vor kraft ind på at gøre det i fællesskab. Personlig tolker jeg dette vers sammen med Åb 13,14-15 på den måde, at det engang vil lykkes at frembringe liv. Vi skal ikke lade os overraske af noget i den retning.

I v. 5 står: *Herren steg ned for at se byen og tårnet, som menneskene byggede*. Og igen i v. 7: *”Lad os stige derned og forvirre deres sprog, så de ikke forstår hinanden”*. Bemærk ironien. Menneskene i Babylon ville bygge et tårn, som når op til himlen. Når Herren vil se på tårnet, må

han stige ned. Selv menneskets største indsats er for intet at regne i sammenligning med Himlens og Jordens Skaber. Vi får her et af de små glimt, vi finder rundt omkring i GT, af at vi har en treenig Gud "Lad os stige ned".

Pludselig forstod de ikke længere hinanden. Det må have været meget forvirrende. Man kunne bogstavelig talt ikke længere tale sammen, og som følge heraf isolerede man sig i stedet for i mindre grupper, alt efter hvilket sprog man talte. Resultatet blev, at menneskene blev spredt ud over jorden, som Herren havde sagt de skulle.

Navnet Babel

Så slutter beretningen om sprogenes oprindelse med, at byen og tårnet bliver opgivet, og den

får navnet Babel, *for der forvirrede Herren sproget på hele jorden.*

Forvirrede hedder *balal*, og derfra kommer navnet *Babel*. Det er igen tydelig ironi. Babylo-
nierne kaldte selv deres by for *Bab-ili* (guds port) eller *Bab-ilani* (gudernes port). Navnet svarer godt til hensigtserklæringen i v. 4. Den jøde, som har skrevet dette afsnit, kommer så med navnet *Babel*, som både spiller på *balal* og på *Bab-ili*. Menneskene ville skabe sig et navn, og det gjorde de faktisk også, men navnet er præget af forvirring og oprør mod Gud. Kan selv. Vil selv. Oprøret er dømt til at mislykkes og hindrer ikke, at Herren fuldender sit store værk, begyndende med Abraham og sluttende med Det Nye Jerusalem, men det er en helt anden historie.

Moral gået i fisk

Tankevækkende at nogle små fisk i blendere kan forårsage et sådant postyr, med dyreværnsforening, politianmeldelse og nu frifindelse for alle tiltaler for dyremishandling i Trapholtsagen.

Tankevækkende fordi i dette efter-kristne samfund giver det ikke anledning til de store anfægtelser at der hver dag, mange steder i vort land, trykkes på beklede knapper som resulterer i en hel anden form for plukfisk. Moralske skrupler? Nej, ikke hvis man blot er så behjertet at trykke på knappen inden 12 uger!

«Og så er de søde små sværddragere da også noget helt andet end menneskefostre på »fiskestadiet«.

.b